

Budžet *za* građane

2020. godina

Općina Centar Sarajevo

Šta je budžet?

Općinski budžet je jednogodišnji dokument, kojeg priprema načelnik u saradnji sa ostalim službama, a usvaja ga Općinsko vijeće. Budžet ima karakter finansijskog plana Općine za jednu godinu i predstavlja prognozu, ali je i više od toga: odredbe budžeta su obavezujuće za općinske organe na rashodovnoj strani i predviđeni izdaci se ne bi smjeli prekoračivati bez rebalansa budžeta, odnosno bez izmjene budžeta po istoj proceduri po kojoj je donijet.

Sadržaj budžeta obično čine razvijeni spisak prihoda i rashoda, zajedno sa njihovim planiranim iznosima za sljedeću godinu, kao i pratećim procesnim i sličnim odredbama.

Na приходovnoj strani navode se svi zakonom propisani Općinski prihodi – kao što su svi pojedini porezi, naknade, takse, kazne, prihodi od kamata i prodaje imovine i slično. Na rashodovnoj strani, koja također uglavnom proizlazi iz materijalnih zakona, koriste se dvije klasifikacije.

Prva je administrativna, a druga po ekonomskim funkcijama (plate i socijalna davanja za zaposlene, materijalni troškovi, investicije, otplata dugova, subvencije, budžetska rezerva...).

U novije vrijeme priprema budžeta pokušava se povezati sa općom ekonomskom politikom planiranom za duži rok kako bi se stvorila koherentna osnova i za budžetsko planiranje i za ekonomsku politiku. U svakoj zemlji postoji nekoliko nivoa državne organizacije. Minimum je dva (državni i lokalni), a često postoji i više nivoa kao u našoj državi (državni, entitetski, kantonalni i lokalni). Svaka od tih jedinica ima svoj budžet. Sadržaj svih budžeta određen je raspodjelom nadležnosti između njih, a koja proističe iz ustava i zakona.

Novac kojim raspolažu institucije vlasti na svim nivoima je novac građana. Imajući u vidu da je budžet odraz lokalnih javnih politika, jasno je zbog čega u zemljama sa razvijenom demokratskom kulturom postoji značajan interes javnosti za mnoga pitanja koja se tiču budžeta. Građani žele da znaju i odlučuju o tome kako će se trošiti njihov novac. Pri tome je osnovni preduslov za učešće građana u procesu odlučivanja o budžetu njihova informisanost. U skladu s tim, zadatak organa lokalne samouprave (općine ili grada) jeste da obezbijedi javnost rada i pruži informacije o svim bitnim pitanjima u procesu kreiranja, usvajanja i izvršavanja budžeta.

Budžet za građane je dokument koji pojašnjava osnovne informacije i koji je osmišljen kao praktični vodič za općinske vijećnike i javnost, koji bi im pomogao da bolje razumiju i prepoznaju pojedinačne uloge i obaveze u procesu pripremanja i planiranja budžeta.

To je izvještaj za građane, predstavljen u pristupačnom formatu, koristi jednostavan i jasan jezik koji oni mogu razumjeti. Ako su u stanju da razumiju, građani onda mogu ostvarivati svoja građanska prava u demokratiji, postavljati pitanja koja osiguravaju da vlast objašnjava ono šta radi u njihovo ime.

KRALJEVA KESA

Riječ “budžet” potiče od stare francuske riječi za malu kožnu torbicu. Kasnije se značenje promijenilo, pa je ista riječ označavala kraljevu kesu, odnosno biti plaćen iz budžeta značilo je dobiti novac iz kraljeve kese.

Budžetski proces

Pripremanje budžeta je proces koji se sastoji od procjene sredstava, analize politika, razvoja ciljeva i raspodjele sredstava među budžetskim korisnicima. To je obično dužnost načelnika, ili se povjerava jednom od odjela, poput odjela za finansije i samim budžetskim korisnicima. Dužnost onih koji su uključeni u pripremanje budžeta je da omoguće učešće javnosti, odnosno njihove prioritete i želje. Razmatranje i usvajanje budžeta su procesi procjene predloženog budžeta, izmjena ili prilagođavanje tog prijedloga na neki drugi način (ili odbijanje, u nekim slučajevima) i konačno odobravanje. Ovo je obaveza Općinskog vijeća.

Budžetski proces se zasniva na analizi ostvarenja prihoda u proteklom periodu, procjenama ekonomske osnove, prioritetnim ciljevima i poslovima iz nadležnosti Općine, planiranim projektima i programima. Donošenje budžeta Općine Centar propisano je Zakonom o budžetima u FBiH, kojim su utvrđenim koraci i rokovi u pripremanju, izradi i usvajanju budžeta.

Aktivnosti na izradi budžeta počinju u aprilu pripremom i analizom dokumenta okvirnog budžeta koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze priliva i odliva sredstava za naredne tri godine, a na kojem se zasniva priprema i izrada godišnjeg budžeta (DOB). U junu se utvrđuju prijedlozi kriterija za raspisivanje javnog poziva za prijavu investicijskih projekata i obezbjeđenje saglasnosti općinskog načelnika za iste. U istom mjesecu objavljuje se javni poziv za prijavu investicijskih projekata za budžet. Tokom augusta stručni timovi analiziraju prijedloge pristigle po javnom pozivu. U oktobru općinski načelnik utvrđuje Nacrt budžeta. Općinsko vijeće u istom mjesecu usvaja Nacrt budžet o kojem se u novembru organizuju javne rasprave. U decembru se utvrđuje Prijedlog budžeta i usvaja ovaj dokument.

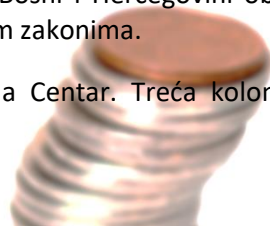

KO FINANSIRA ODREĐENE NADLEŽNOSTI?

Općina Centar Sarajevo, kao jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini obavlja poslove iz samostalne nadležnosti i poslove koji su joj preneseni posebnim zakonima.

U narednoj tabeli prikazane su oblasti koje finansira Općina Centar. Treća kolona prikazuje šta finansira Općina Centar iako za to nije nadležna.

UČEŠĆE OPĆINE U FINANSIRANJU	POTPUNO FINANSIRA OPĆINA	UGLAVNOM FINANSIRA OPĆINA	U ODREĐENOJ MJERI FINANSIRA OPĆINA (nadležnost drugih nivoa vlasti)	NE FINANSIRA OPĆINA
OBRAZOVANJE			☒	
OPĆA UPRAVA (matični ured, javna uprava)	☒			
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA			☒	
SOCIJALNA ZAŠTITA		☒	☒	
KULTURA			☒	
PROSTORNO UREĐENJE	☒			
KOMUNALNE I DRUGE USLUŽNE DJELATNOSTI	☒			
ZAŠTITA OKOLINE			☒	
SAOBRAĆAJ			☒	
CIVILNA ZAŠTITA	☒			

KAKO SE PUNI BUDŽET OPĆINE CENTAR?

Budžet Općine Centar za 2020. godinu planiran je u iznosu **61.976.000 KM**

Kad je riječ o strukturi prihoda u 2020. godini, prihodi od poreza iznose 13.486.000 KM (21,76%), neporezni prihodi 17.848.930 KM (28,79%), tekuće potpore 2.804.750 KM (4,52%), primici od prodaje zemljišta i imovine 12.780.000 (20,62%). Neurošena sredstva iz 2019. koja se prenose u budžet za 2020. iznose 15.056.320 KM, što je za oko 5,7 miliona maraka manje u odnosu na prethodnu godinu. Najveći dio neurošenih sredstava predstavljaju prihodi od posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koja se mogu upotrijebiti samo za tu namjenu a koja iznose oko 6,6 miliona. Dio neurošenih sredstava odnosi se na projekte koji su započeti u 2019. godini, a koji nisu mogli biti realizirani, pa je njihova realizacija nastavljena u 2020.

PRIHODI BUDŽETA

NEPOREZNI PRIHODI (17.848.930)	52,2%
TEKUĆE POTPORE (2.804.750)	8,3%
PRIHODI OD POREZA (13.486.000)	39,5%
UKUPNO	100%

NEPOREZNI PRIHODI

PRIHODI OD PODUZETNIČKE AKTIVNOSTI I IMOVINE (5.248.930)	29,40%
NAKNADE I TAKSE I PRIHODI OD PRUŽANJA JAVNIH USLUGA (9.800.000)	54,90%
CESTOVNE NAKNADE (370.000)	2,08%
POSEBNE NAKNADE (2.400.000)	13,46%
NOVČANE KAZNE (30.000)	0,16%
UKUPNO	100%

PRIHODI OD POREZA

POREZ NA IMOVINU (6.650.000)	49,32%
INDIREKTNI POREZI (6.216.000)	46,09%
POREZ NA DOHODAK (620.000)	4,59%
UKUPNO	100%

GDJE SE RASPOREĐUJE BUDŽETSKI NOVAC?

Prioriteti u potrošnji za 2020. godinu su tekući izdaci za obavljanje zakonom predviđenih funkcija, te kapitalni izdaci za koje su utvrđeni prioriteti finansiranja strateškim dokumentima.

RASHODI	61.976.000
TEKUĆI IZDACI (29.740.650)	47,98%
KAPITALNI IZDACI (32.063.520)	51,74%
FINANSIRANJE (120.000)	0,20%
TEKUĆE REZERVE (51.830)	0,08%
UKUPNO	100%

PREDVIĐENA SREDSTVA ZA KAPITALNE PROJEKTE

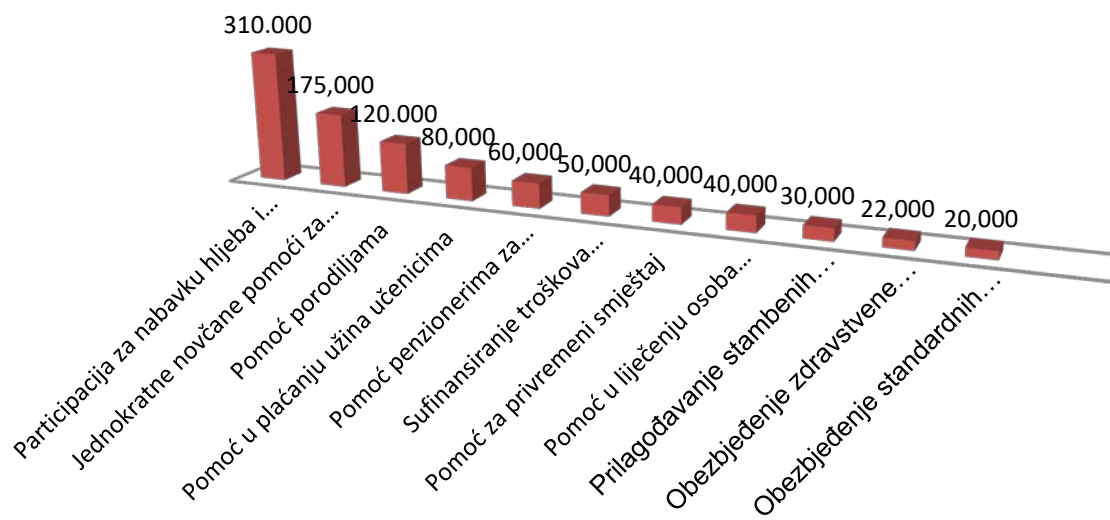
Za kapitalne izdatke u budžetu Općine Centar Sarajevo za 2020. godinu izdvojeno je **32.063.520 KM** (51,74%). Visinom izdvojenih sredstava za kapitalne izdatke u odnosu na cjelokupan budžet može se odrediti u kojoj mjeri je on razvojni.

R.br.	NAZIV KAPITALNOG PROJEKTA	IZNOS U KM
1.	Sanacija i praćenje klizišta	3.525.000
2.	Izgradnja, sanacija i rekonstrukcija lokalnih cesta	3.679.000
3.	Izgradnja škole na Šipu	3.300.000
4.	Nabavka i uređenje zemljišta	2.551.000
5.	Uređenje lokaliteta Šip	1.600.000
6.	Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja stepeništa, pješačkih staza i ograda	1.420.000
7.	Izgradnja i uređenje manjih javnih površina, dječijih i ciciban igrališta i sportskih ploha	1.199.000
8.	Izgradnja, sanacija i rekonstrukcija nekategorisanih ulica	1.014.000
9.	Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže	1.000.000
10.	Rekonstrukcija Ulice Kranjčevićeva	1.000.000
11.	Rekonstrukcija stadiona Asim Ferhatović Hase	700.000
12.	Izgradnja objekata vodosnabdijevanja rubnih naselja	635.000
13.	Izgradnja, rekonstrukcija, sanacija i održavanje javne rasvjete	570.000
14.	Rekonstrukcija kosog lifta	450.000
15.	Izgradnja objekta Europske kuće kulture i nacionalnih manjina	445.000
16.	Izgradnja stambeno poslovnog objekta na Šipu za ruševince	400.000
17.	Sanacija, rekonstrukcija i izgradnja gasne mreže	310.000
18.	Izgradnja saobraćajnice Nedžada Mušića	290.000
19.	Uređenje i opremanje javnih prostora	278.300
20.	Vrtić Razigrani dani – vanjsko uređenje	250.000
21.	Obnavljanje, rekonstrukcija i opremanje religijskih objekata	160.000
22.	Izgradnja sportske sale na Višnjiku	100.000
23.	Pomoć održivom povratku	100.000
	UKUPNO	24.076.300

PRUŽANJE POMOĆI ZA SOCIJALNO NAJUGROŽENIJE KATEGORIJE GRAĐANA

Općina će u 2020. godini izdvojiti **1.031.000 KM** za pomoć socijalno najugroženijim kategorijama stanovništva

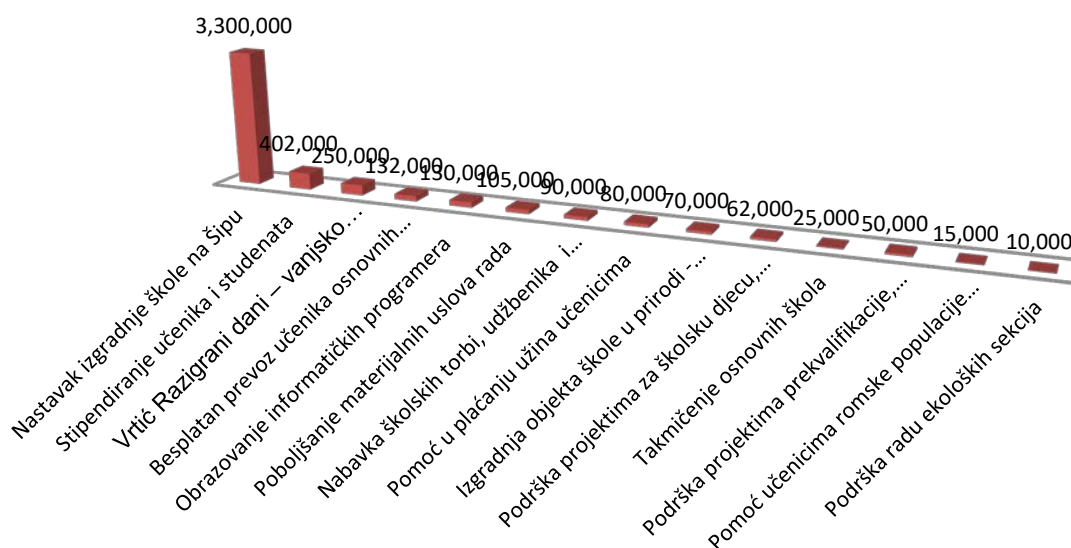
PRUŽANJE POMOĆI ZA SOCIJALNO NAJUGROŽENIJE KATEGORIJE GRAĐANA	1.031.000
Participacija za nabavku hljeba i mlijeka	310.000
Jednokratne novčane pomoći za nužne troškove života	175.000
Pomoć porodiljama	120.000
Pomoć u plaćanju užina učenicima	80.000
Pomoć penzionerima za nabavku lijekova	60.000
Sufinansiranje troškova vantjelesne oplodnje	50.000
Prilagođavanje stambenih objekata invalidnih lica	30.000
Pomoć za privremeni smještaj	40.000
Pomoć u liječenju osoba oboljelih od leukemije, hepatitis B i C ...	40.000
Obezbjedenje zdravstvene zaštite za lica u stanju socijalne potrebe	22.000
Obezbjedenje standardnih uslova stanovanja za socijalno ugrožene	20.000
Ostali projekti	84.000

PODRŠKA OBRAZOVANJU

Općina je u 2020. godini izdvojila preko **5 miliona KM** za podršku obrazovanju. U okviru navedenih sredstava planiran je novac za stipendiranje učenika, podršku radu sekcija, poboljšanje uslova rada i opremljenosti predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola.

PODRŠKA OBRAZOVANJU

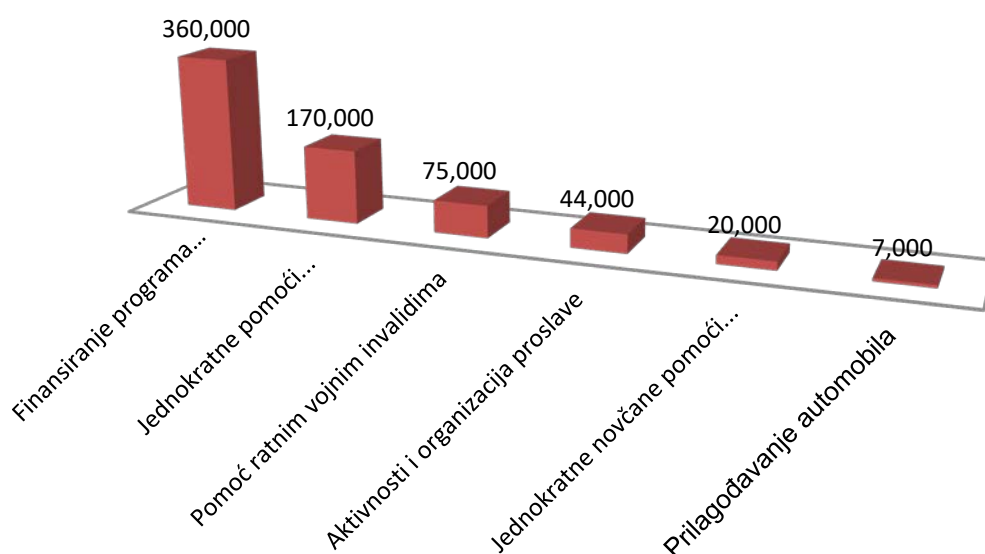
Nastavak izgradnje škole na Šipu	3.300.000
Stipendiranje učenika i studenata	402.000
Vrtić Razigrani dani – vanjsko uređenje	250.000
Besplatan prevoz učenika osnovnih škola	132.000
Obrazovanje informatičkih programera	130.000
Poboljšanje materijalnih uslova rada i opremljenosti obrazovnih ustanova	105.000
Nabavka školskih torbi, udžbenika i pribora za prvačiće	90.000
Pomoć u plaćanju užina učenicima	80.000
Izgradnja objekta škole u prirodi – Mrkovići	70.000
Podrška projektima za školsku djecu, studente i mlade	62.000
Energetska efikasnost – utopljanje škola i vrtića	50.000
Podrška projektima prekvalifikacije, dokvalifikacije i vanrednog školovanja nacionalnih manjina i socijalno ugroženih	50.000
Takmičenje osnovnih škola	25.000
Pomoć učenicima romske populacije za redovno školovanje	15.000
Podrška radu ekoloških sekcija	10.000
Edukacija učenika osnovnih škola iz kulture	8.000
Ostali projekti	237.000

SREDSTVA ZA BORAČKU POPULACIJU

U budžetu Općine Centar planirana su značajna sredstva za pomoć boračkoj populaciji. Za ove namjene u budžetu za 2020. godinu izdvojeno je **711.000 KM**, a na narednoj slici prikazana je raspodjela navedenih sredstava.

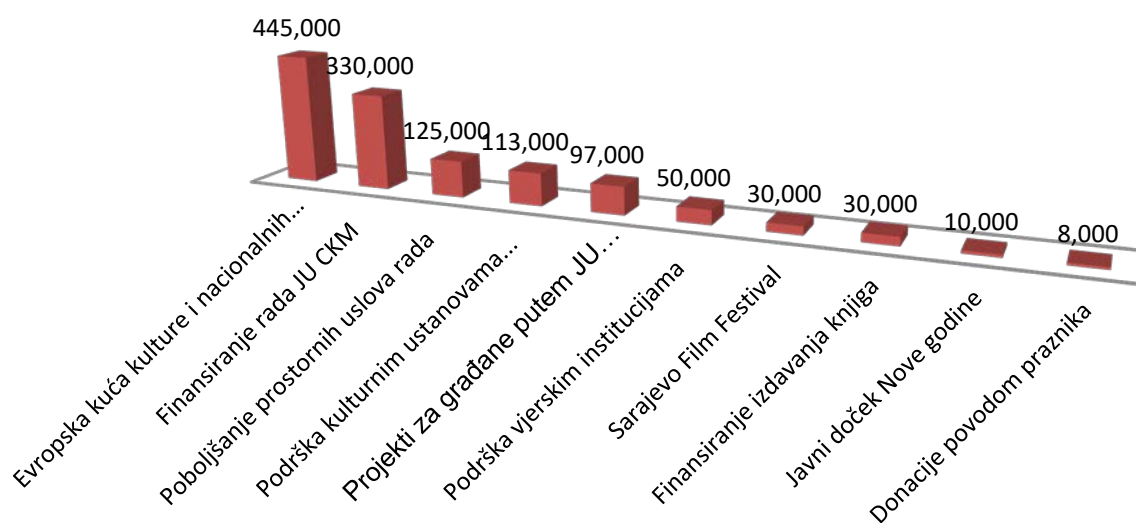
PODRŠKA BORAČKOJ POPULACIJI	711.000
Finansiranje programa boračkih udruženja	360.000
Jednokratna pomoć ratnim vojnim invalidima, porodicama šehida i poginulih boraca i demobilisanim borcima	170.000
Pomoć ratnim vojnim invalidima	75.000
Aktivnosti i organizacija proslave značajnih datuma i godišnjica i održavanje spomen obilježja	44.000
Jednokratne novčane pomoći povodom značajnih datuma	20.000
Prilagođavanje putničkih automobila ratnih vojnih invalida za samostalno upravljanje	7.000
Ostali projekti	35.000

IZDVAJANJA ZA KULTURU

Za razvoj kulture na području općine Centar u budžetu za 2020. godinu izdvojeno je **1.238.000 KM**, a sredstva su raspoređena na sljedeći način:

IZDVAJANJA ZA KULTURU

1.238.000

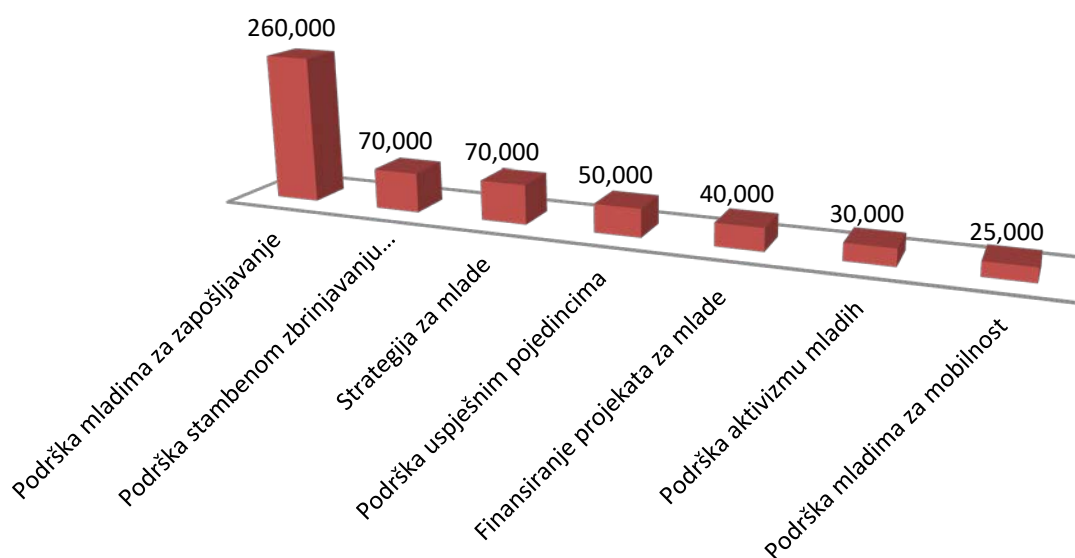
Finansiranje izgradnje objekta Evropske kuće kulture i nacionalnih manjina	445.000
Finansiranje rada JU Centar kulture i mladih	330.000
Poboljšanje prostornih uslova rada i opremljenosti ustanova iz oblasti kulture	125.000
Podrška kulturnim ustanovama, manifestacijama, festivalima i projektima	113.000
Projekti za građane putem JU Centar kulture i mladih	97.000
Podrška vjerskim institucijama i zajednicama u finansiranju tekućih programa	50.000
Finansiranje izdavanja knjiga	30.000
Sarajevo Film Festival	30.000
Manifestacija javnog dočeka Nove godine	10.000
Donacije povodom praznika	8.000

BRIGA O MLADIM

Općina Centar godinama izdvaja sredstva namijenjena za mlade. U budžetu za 2020. za brigu o mladim obezbijeđeno je **545.000 KM**. Raspored sredstava prikazan je na sljedećoj slici.

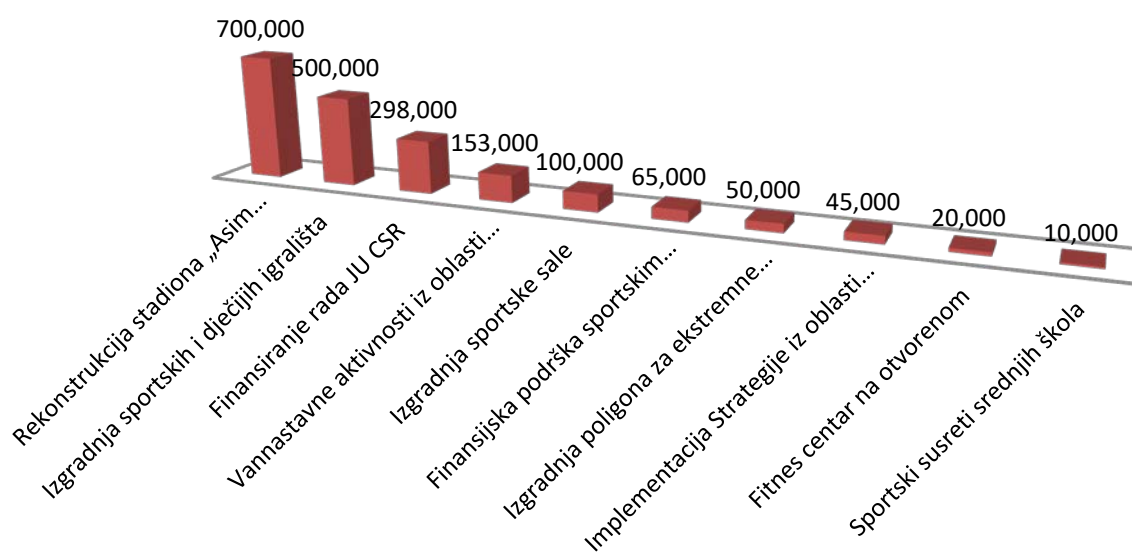
BRIGA O MLADIM	545.000
Podrška mladima za zapošljavanje	260.000
Podrška stambenom zbrinjavanju mladih	70.000
Strategija za mlade	70.000
Podrška uspješnim pojedincima, dobitnicima najvećih priznanja i nagrada	50.000
Finansiranje projekata za mlade	40.000
Podrška mladima za mobilnost	25.000
Podrška aktivizmu mladih	30.000

IZDVAJANJA ZA SPORT

Za razvoj sporta na području općine Centar u budžetu za 2020. godinu izdvojeno je **1.941.000 KM**, a sredstva su raspoređena na sljedeći način:

IZDVAJANJA ZA SPORT

1.941.000

Rekonstrukcija stadiona „Asim Ferhatović Hase“	700.000
Izgradnja sportskih i dječijih igrališta	500.000
Finansiranje rada JU Centar za sport i rekreaciju	298.000
Vannastavne aktivnosti iz oblasti sporta za učenike osnovnih škola i djecu iz vrtića	153.000
Izgradnja sportske sale	100.000
Finansijska podrška sportskim organizacijama, projektima i pojedincima	65.000
Izgradnja poligona za ekstremne sportove	50.000
Implementacija Akcionog plana Strategije Općine Centar iz oblasti sporta	45.000
Fitnes centar na otvorenom	20.000
Sportski susreti srednjih škola	10.000

